

Předmluva	5
Úvod	7

ZÁPAS MORAVSKÝCH EVANGELÍKŮ O NÁBOŽENSKOU SVOBODU V LETECH 1777—1781.

13—221

Protireformace na Moravě od bitvy na Bílé Hoře do r. 1777	13
Evangelici na Moravě do r. 1777	14
Myšlenkové ovzduší na vídeňském dvoře na sklonku vlády Marie Terezie	20

I. Odboj evangelíků na Valašsku

1. Bezvýsledné úsilí misionářů o rekatolicaci kraje	43
2. Jeziuity předstíraný toleranční patent v dubnu 1777 a jeho ohlas. Rozsah náboženského hnutí. Rozpaky úřadů. Císařovna a cizina informovány o událostech	45
3. Guberniální vyšetřující komise, její optimism a činnost. Nesnáze církevní a správní, trvajících odpor evangelíků a jejich písemná žádost o svobodu. Organizace vyšetřování. Vrchní dvorská komise na Valašsku a její činnost. Zvláštní soud pro náboženské záležitosti na Moravě. Krveprolití v Ružďce.	55
4. Naděje evangelíků na svobodu. Petice císaři Josefovi. Písemná prohlášení evangelických obcí podaná náboženské komisi. Charakter evangelíků. Česká reformační tradice.	72
5. Hayovo pochopení situace. Jeho návrhy vládě. Stanovisko Kindermannovo. Vrácení prohlášení evangelíků obcím. Vládní spokojenost s činností Hayovou. Další odpor evangelíků.	84
6. Rozpaky vládních kruhů, jak trestati provinilce. Konflikt Josefův s Marií Terezií. Instrukce z 12. září 1777. Petice valašských evangelíků, podaná Josefovi. Odpor Josefův proti obsahu vládní instrukce. Nové jednání. Kaunic a státní rada. Nový patent ze 14. listopadu 1777, první předzvěst tolerance.	95
7. Přístředí boje v zimě 1777—1778	105
8. Válka rakousko-pruská. Zvýšený odpor evangelíků. Cesty do Těšína. Naděje v krále pruského. Visionářství na Valašsku. Pokus přednésti petici evangelíků před forem mezinárodním na kongresu těšínském. Návštěvy evang. bohoslužeb v Uhrách	115
9. Styk valašských evangelíků se souvěrci uherskými. Odpor proti nařízení o katolické výchově mládeže na podzim r. 1779. Bezmocnost vládní. Návrhy Kresslovy. Reskript z 8. března r. 1780; likvidace mimořádných přísných opatření proti evangelíkům, zrušení vyšetřující komise a mimořádného delegovaného soudu pro záležitosti náboženské.	128
10. Přehled činnosti smíšeného delegovaného soudu ve věcech náboženských (1777—1780).	136
11. Stupňovaný odboj Valašska po zrušení soudu pro záležitosti náboženské. Petice podaná císaři Josefovi na Vsetíně 28. dubna 1780	165
12. Návštěva evangelického kazatele z Uher na Valašsku v květnu 1780. Transmigrace. Bezmocnost vládních kruhů. Hay jmenován biskupem v Král. Hradci	169

II. Hnutí na jižní Moravě

1. Ze života evangelíků v 18. století	190
2. Evangelici na jižní Moravě pobouření r. 1779 kázáním misionářovým. Vzájemný jejich styk. Jejich svéráznost.	191
3. Evangelici brněnského kraje žádají císaře o náboženskou svobodu	

petici podanou jménem kraje. Cesty evangelíků do Uher. Ústup vlády.	204
III. Poslední náraz: Hnutí na českomoravské vysočině r. 1781	210
Konflikt evangelíků olešnických s katolickým okolím. Styk s Nosislavou. Petice císaři Josefovi v září 1781	210
IV. Toleranční patent	216

PRAMENY K DĚJINÁM TOLERANČNÍHO PATENTU.

Poznámky ediční	224
I. Vznik hnutí na východní Moravě. Organisaace vládní akce.	225
1. P. Kořiska oznamuje zemskému hejtmanovi vzrnáhající se kacírství na Valašsku a žádá vojenskou asistenci	225
2. Gubernium žádá na uh.-hradištském krajském hejtmanovi zprávu o náboženském stavu v kraji	226
3. List biskupské konsistoře v Olomouci P. Kořiskovi	226
4. Dekret dvorské kanceláře ustanovuje vyšetřující komisi k zjištění vzrnáhajícího se protestantismu na Valašsku	227
5. Nařízení dvorské kanceláře o postupu proti tajným evangelíkům z 1. června 1777	228
6. Rada Beer podává guberniu zprávu o činnosti vyšetřující komise na Valašsku 1. června 1777	233
7. Protokol o schůzi konané v guberniu v Brně 3. června 1777	237
8. Dekret dvorské kanceláře, jímž se ustanovuje smíšená komise (commissio mixta ex parte gubernii et tribunalis) za předsednictví zemského hejtmana	239
9. Rada Kresel moravskému zemskému hejtmanovi o krvavé srážce vojska s evangelíky v Růždce u Vsetína 9. června 1777	240
10. Rada Beer sděluje zemskému hejtmanovi, že byly v Růždce zabity 3 osoby	241
11. Instrukce daná po smyslu císařského nařízení krajským úřadům komisí náboženskou 7. června 1777	242
12. Rada Kresel zem. hejtmanovi Blümegenovi o ustanovení duchovních a platu pro ně	245
13. Náboženská komise na Valašsku podává guberniu zprávu o své práci a postupu po událostech růždeckých	246
14. Rada Beer sděluje zemskému hejtmanovi, co bylo tajným radou Kreslem nařízeno a provedeno komisí	248
15. Zpráva vyšetřující komise na Valašsku o její činnosti 12. června 1777	251
16. Kanclér Blümegen dává instrukce tajnému radovi Kreslovi pod dojemem události v Růždce 14. června 1777	253
17. Hay gub. radovi Beerovi o proklamaci císařského nařízení	255
18. Nota stát. rady Kresla o příčinách náboženského hnutí z 17. června 1777	256
19. Dvorské nařízení dané zemskému guberniu v náboženských záležitostech na Valašsku 21. června 1777	258
20. Rada Beer podává zemskému guberniu zprávu o stavu náboženských záležitostí na Valašsku a žádá o odvolání do Brna	259
21. Náboženská komise na Valašsku podává guberniu zprávu o výsledku šetření týkajícího se zvláště události v Růždce 24. června 1777	261
22. Judicium delegatum v Brně podává dvorské kanceláři zprávu o poměrech na Valašsku a doprovovuje návrh komise 25. června 1777	262
23. Brněnské gubernium vojenskému velitelství 25. června 1777 o vojenské asistenci při zatýkání evangelíků	265

24. Dvorská kancelář stvrzuje 19. července 1777 zprávu Hayovou z 20. června 1777, dává Witolovi uznání a Hayovi zvláštní plnou moc ..	265
25. Dvorská kancelář nařizuje 2. srpna 1777 smíšenému delegovanému soudu, jakým způsobem se mají vrátiti evangelíkům jejich prohlášení o příslušnosti k protestantismu	266
26. Judicium delegatum mixtum sděluje komisařům Hayovi a Witolovi obsah císařského dekretu z 2. srpna 1777.....	267
27. Děkan Kindermann dává císařovně dobrozdání o náboženských poměrech na Valašsku	268
28. Císařské rozhodnutí z 12. září 1777 o postupu proti evangelíkům, o skončení práce duchovních komisařů a trestech proti evangelíkům	276
29. Dvorská kancelář sděluje 9. října 1777 guberniu, že Hayovi vyměřen požitek ročních 1200 zl.	279
30. Patent z 14. listopadu 1777 o postupu proti evangelíkům	279
II. Zprávy Hayovy	282
1. Zpráva Hayova guberniu z 20. června 1777	282
Přílohy ke zprávě z 20. června 1777:	
1. Instrukce náboženské komise na Valašsku pro duchovenstvo ..	288
2. Zpráva Hayova o děkanství vizovském podle visitace ze dne 16. června 1777	295
3. Zpráva Hayova o děkanství holešovském podle visitace z 17. června 1777	297
4. Popis děkanství val.-meziříčského podle visitace Hayovy z 14. června 1777	299
5. Hayovo nařízení děkanovi ve Vizovicích, jak se má chovati při funkcích k evangelíkům	302
2. Návrh Hayův z 8. července 1777 na ustanovení kaplanů v místech evangeliky obydlených	303
Příloha k návrhu Hayovu: List olomoucké konsistoře guberniu o zřízení míst kaplanských z 12. července 1777	306
3. Zpráva Hayova ze 17. července 1777	306
Přílohy ke zprávě z 17. července 1777	311
1. Relatio decani Holleschoviensis	311
a) Bericht der Freystädtler Pfarrey v. 1. Juli 1777	312
b) Relatio Fr. Ninger, parochi zlinensis a 14. Julii 1777...	312
c) Relatio productionis parochianorum pržnensium a die 28 junii usque ad 10 julii inclusive	312
d) Relatio ex parochia podhradnilhotensi	313
e) Relatio administratoris wsetinensis	313
f) Relatio J. Praschek, adm. liptalensis	314
g) Relatio Ign. Benatek, parochi pavlovicensis	315
h) Relatio administratoris wisovicensis de 10 Julii 1777	317
2. Vrchnostenský úředník Hancke přimlouvá se za zřízení místa kaplanského v Březnici 10. července 1777	318
a) Žádost občanů březnických o zřízení místa kaplanského v Březnici	320
b) Zpráva faráře F. Ningerera ze Zlína	321
4. Zpráva Hayova z 23. července 1777	322
Přílohy ke zprávě Hayově z 23. července 1777	329
1. Relatio parochi pržnensis	329
2. Relatio capellani hoschtialkoviensis	329
3. Relatio parochi pržnensis	330
4. Relatio eiusdem parochi a 23—28 Julii	330
5. Relatio administratoris liptaliensis.....	330
6. Extractus relationis administratoris Hostein	331
7. List Hayův far. A. Schindlerovi v Suchdole	332
Zpráva Wittolova z 2. srpna 1777	333
5. Zpráva Hayova guberniu z 15. srpna 1777	339

Přílohy ke zprávě Hayově z 15. srpna 1777	343
1. List konsistoře olomoucké Hayovi z 11. srpna 1777	343
2. Zpráva děkanů kraje o náboženských událostech a stavu far-	
ností	344
Relatio decani holleschoviensis	344
Relatio parochi fristacensis	344
Relatio parochi pržnensis	345
Relatio administratoris liphthalensis	345
Relatio capellani rauschcensis	346
Relatio administratoris wsetinensis	346
3. Instrukce pro děkana pozděchovského daná Hayem	347
6. Zpráva Hayova z 25. srpna 1777	348
Přílohy ke zprávě Hayově z 25. srpna 1777	352
1. Zprávy duchovních Hayovi	352
a) Relatio parochi Pržnensis	352
b) Relatio capellani localis hostialkowiensis 18. aug. 1777	353
c) Relatio capellani localis rauschcensis 17. aug. 1777	353
d) Relatio capellani localis howjeziensis a 18 aug.	353
e) Relatio J. Papesch, capellani hosteinensis 18. aug.	354
f) Relatio administratoris liphthalensis a 19. Aug.	354
g) Relatio capellani localis pozdiechoviensis a 19 Aug.	355
h) Relatio decani holleschoviensis	355
2. a) Relatio parochi pržnensis a 24. aug.	356
b) Relatio capellani hostialkoviensis a 24. aug.	356
3. Dvorská kancelář schvaluje zprávu Hayovu z 28. srpna 1777 ...	357
7. Zpráva Hayova guberniu z 3. září 1777	357
8. Zpráva Hayova guberniu z 24. listopadu 1777	370
Příloha ke zprávě Hayově z 24. listopadu 1777:	
Zpráva děkana Froidevo z Holešova	375
9. Zpráva Hayova z 20. ledna 1778	375
Přílohy ke zprávě z 20. ledna 1778	378
1. Zprávy z 13. prosince 1777	378
a) Zpráva kaplana A. Marka z Hošťálkové	378
b) Zpráva kaplana A. Březovského z Hovězí	378
c) Zpráva J. Práška, administrátora z Liptálu	378
d) Zpráva J. Zvěřiny, administrátora z Podhradní Lhoty	378
e) Zpráva T. Maloty, kaplana z Pozděchova	379
f) Zpráva P. Špačka, faráře z Pržna	379
g) Zpráva J. Jahna, kaplana z Růždky	379
h) Zpráva I. Landa, administrátora z Rusavy	379
i) Zpráva T. Brajera, děkana z Vizovic	379
j) Zpráva Fr. Beinbauera, faráře ze Vsetína	380
k) Zpráva Fr. Kučery, kaplana ze Želechovic	380
2. Zprávy z 30. prosince 1777	380
a) Zpráva z Újezda, Brumova, Klobúk, Lidečka, Slavičina, Slu-	
šovic, Vlachovic	380
b) Zpráva J. Schuberta, faráře ve Fryštáku	380
c) Zpráva A. Marka, kaplana v Hošťálkové	380
d) Zpráva A. Březovského, kaplana v Hovězí	381
e) Zpráva J. Práška, administrátora v Liptále	381
f) Zpráva J. Zvěřiny, administrátora v Podhradní Lhotě	381
g) Zpráva P. Špačka, faráře v Pržně	381
h) Zpráva J. Jahna, kaplana v Růždce	382
i) Zpráva I. Landa, administrátora v Rusavě	382
j) Zpráva K. Kaila, faráře v Rožnově	382
k) Zpráva T. Brajera, děkana ve Vizovicích	382
l) Zpráva A. Beinhauera, faráře na Vsetíně	383
3. Zprávy z 20. ledna 1778:	
a) Zpráva z Újezda, Brumova, Klobúk, Lidečka, Slavičina, Slu-	
šovic, Vlachovic	383

b)	Zpráva I. Schuberta z Fryštáku	383
c)	Zpráva A. Marka, kaplana z Hošťálkové	383
d)	Zpráva A. Březovského, kaplana v Hovězí	384
e)	Zpráva J. Práška, administrátora v Liptále	384
f)	Zpráva J. Zvěřiny, administrátora z Podhradní Lhoty	384
g)	Zpráva P. Špačka, faráře z Pržna	384
h)	Zpráva J. Jahna, kaplana v Růždce	385
i)	Zpráva děkana T. Brajera z Vizovic	385
j)	Zpráva A. Breinhauera ze Vsetína	385
k)	Zpráva F. Kučery, kaplana v Želechovicích	385
4.	Zpráva děkana J. Froidevo z Holešova	386
5.	Zpráva děkana Froidevo z Holešova	386
6.	Prohlášení obce libotské o závazcích spojených s povoláním kaplana	386
7.	Dopis faráře V. Munda Hayovi ze 14. ledna 1778	387
8.	Instrukce Hayova kleru z 28. prosince 1777	388
9.	Zpráva děkana J. Froidevo Hayovi	391
10.	Zpráva Hayova z 8. dubna 1778	391
	Přílohy ke zprávě Hayově 8. dubna 1778:	393
1.	Zprávy duchovenstva z 20. března 1778	393
a)	Zpráva z Újezda, Brumova, Klobúk, Lidečka, Slavičina, Slušovic, Vlachovic	393
b)	Zpráva I. Schuberta z Fryštáku	394
c)	Zpráva A. Marka, kaplana v Hošťálkové	394
d)	Zpráva A. Březovského, kaplana v Hovězí	394
e)	Zpráva J. Práška, administrátora v Liptále	394
f)	Zpráva J. Zvěřiny, administrátora v Podhradní Lhotě	394
g)	Zpráva P. Špačka, faráře v Pržně	394
h)	Zpráva J. Jahna, kaplana v Růždce	394
i)	Zpráva T. Brajera, děkana ve Vizovicích	394
j)	Zpráva A. Beinhauera, faráře na Vsetíně	394
2.	Zpráva děkana J. Froidevo z Holešova	395
3.	Seznam nově ustanovených kněží a učitelů	396
11.	Hayova zpráva bez data, praes. 8. května 1778	399
	Přílohy ke zprávě praes. 8. května 1778:	
1.	Seznam nově ustanovených kněží a učitelů a jich služného	400
2.	Zprávy duchovenstva za měsíc duben 1778	402
a)	Zpráva z Újezda, Brumova, Klobúk, Lidečka, Slavičina, Slušovic, Vlachovic	402
b)	Zpráva I. Schuberta, vice-kaplana ve Fryštáku	402
c)	Zpráva A. Marka, kaplana v Hošťálkové	402
d)	Zpráva A. Březovského, kaplana v Hovězí	402
e)	Zpráva J. Práška, administrátora v Liptále	403
f)	Zpráva J. Zvěřiny, administrátora v Podhradní Lhotě	403
g)	Zpráva T. Maloty, kaplana v Pozdýchově	403
h)	Zpráva P. Špačka, faráře v Pržně	403
i)	Zpráva J. Jahna, kaplana v Růždce	404
j)	Zpráva K. Kaila, faráře v Rožnově	404
k)	Zpráva T. Brajera, děkana ve Vizovicích	404
l)	Zpráva A. Beinhauera, faráře na Vsetíně	405
m)	Zpráva F. Kučery, kaplana v Želechovicích	405
12.	Zpráva Hayova guberniu z 26. června 1778	405
	Přílohy ke zprávě Hayově z 26. června 1778:	423
1.	List Hayův zprovozující zprávu z 26. června 1777	423
2.	Vyúčtování peněz přijatých Hayem	424
3.	Seznam kněží nově ustanovených a vydání s tím spojených	424
13.	Zpráva Hayova z 20. července 1778	431
	Přílohy ke zprávě Hayově z 20. července 1778	433
1.	Zprávy duchovenstva kraje z 4. července 1778	433

a) Zpráva z Újezda, Brumova, Klobúk, Lidečka, Slavičina, Slušovic, Vlachovic	433
b) Zpráva I. Schuberta, faráře ve Fryštáku	433
c) Zpráva A. Marka, kaplana v Hošťálkové	433
d) Zpráva A. Březovského, kaplana v Hovězí	433
e) Zpráva J. Práška, administrátora v Liptále	434
f) Zpráva J. Zvěřiny, administrátora v Podhr. Lhotě	434
g) Zpráva P. Špačka, faráře v Przně	434
h) Zpráva J. Jahna, kaplana v Růždce	434
i) Zpráva K. Kaila, faráře v Rožnově	435
j) Zpráva T. Brajera, děkana ve Vizovicích	435
k) Zpráva A. Beinhauera, faráře na Vsetíně	435
l) Zpráva ze Želechovic	435
2. Zpráva děkana Froidevo z Holešova	435
3. Zpráva J. Beyera Hayovi z 12. července 1778	436
4. Zpráva J. Beyera Hayovi z 16. července 1778	437
5. Zpráva K. Kaila, faráře v Rožnově Hayovi z 15. července 1778	439
6. Zpráva K. Kaila, faráře v Rožnově, Hayovi 6. července 1778 ...	439
14. Zpráva Hayova z 2. září 1778	440
15. Zpráva Hayova ze 16. září 1778	445
Přílohy ke zprávě Hayově ze 16. září 1778	446
1. Zprávy duchovenstva	446
a) Zpráva z děkanství vizovského	446
b) Zpráva A. Marka, kaplana v Hošťálkové	446
c) Zpráva A. Březovského, kaplana v Hovězí	447
d) Zpráva J. Práška, administrátora v Liptále	447
e) Zpráva J. Zvěřiny, administrátora v Podhradní Lhotě	447
f) Zpráva P. Špačka, faráře v Przně	448
g) Zpráva J. Jahna, kaplana v Růždce	448
h) Zpráva T. Brajera, děkana ve Vizovicích	448
i) Zpráva A. Beinhauera, faráře na Vsetíně	448
2. Zpráva J. Beyera Hayovi bez data	448
16. Zpráva Hayova z 19. listopadu 1778	449
Přílohy ke zprávě Hayově z 19. listopadu 1778	452
1. Zpráva děkana J. Froidevo z Holešova	452
2. Zpráva duchovenstva:	
a) Zpráva z Újezda, Brumova, Klobúk, Lidečka, Slavičina, Slušovic, Vlachovic	453
b) Zpráva I. Schuberta, faráře ve Fryštáku	453
c) Zpráva A. Marka, kaplana v Hošťálkové	453
d) Zpráva J. Práška, administrátora v Liptále	454
e) Zpráva P. Špačka, faráře v Przně	454
f) Zpráva K. Kaila, faráře v Rožnově	454
g) Zpráva T. Brajera, děkana ve Vizovicích	454
h) Zpráva A. Beinhauera, faráře na Vsetíně	455
3. Zpráva A. Marka, kaplana v Hošťálkové	455
4. Zpráva vrchního J. Beyera Hayovi z 3. listopadu 1778	456
5. Zpráva A. Marka, kaplana v Hošťálkové z 21. října 1778	457
17. Zpráva Hayova ze 17. ledna 1779	458
Přílohy ke zprávě Hayově ze 17. ledna 1778	464
1. Dopis vrchního J. Beyera Hayovi z 7. prosince 1778	464
2. Zpráva J. Dohnala, administrátora na Hostýně z 16. listopadu 1778	465
3. Zpráva kaplana J. Jahna z Růždky Hayovi z 9. listopadu 1778	466
4. Zpráva A. Beinhauera, faráře na Vsetíně, Hayovi z 23. listopadu 1778	467
5. Dopis děkana Geringa z Kroměříže Hayovi z 28. listopadu 1778	468
6. Dopis děkana Geringa Hayovi z 2. ledna 1779	469
7. Dopis A. z Wagensfeldu Hayovi z 28. prosince 1778	470
8. Zpráva A. Marka, kaplana v Hošťálkové, Hayovi	471

9. Zpráva kaplana A. Marka Hayovi z 10. listopadu 1778	472
10. Zpráva J. Pavlovského, kaplana v Jasené, Hayovi ze 30. prosince 1778	473
11. Zprávy duchovenstva kraje:	
a) Zpráva z Újezda, Brumova, Klobúk, Lidečka, Vlachovic, Slavíčína	474
b) Zpráva A. Březovského, kaplana v Hovězí	474
c) Zpráva P. Špačka, faráře v Przně	474
d) Zpráva J. Zvěřiny, administrátora v Podhradní Lhotě	474
e) Zpráva J. Práška, administrátora v Liptále	475
f) Zpráva J. Černého, kaplana v Louči	475
g) Zpráva T. Brajera, děkana ve Vizovicích	475
h) Zpráva A. Beinhouera, faráře na Vsetíně	475
i) Zpráva F. Kučery, kaplana v Želechovicích	476
12. Zpráva děkana J. Froidevo z Holešova	476
13. Zpráva děkana Froidevo z Holešova z 30. listopadu 1778	476
14. Zpráva A. Marka, kaplana v Hošťálkové, Hayovi ze 23. prosince 1778	477
15. Zpráva kaplana A. Marka Hayovi	479
18. Zpráva Hayova z 31. ledna 1779	481
19. Zpráva Hayova z 30. listopadu 1779	506
Přílohy ke zprávě Hayově z 30. listopadu 1779	509
1. Zpráva kaplana A. Marka z Hošťálkové z 16. října 1779	509
2. Zpráva kaplana Marka z Hošťálkové z 30. listopadu 1779	511
3. Zpráva děkana T. Brajera z Vizovic	512
4. Zpráva K. Kaila, faráře v Rožnově	513
5. Zpráva faráře J. Papeže z Rusavy	514
6. Zpráva faráře J. Jahna z Růždky	515
20. Zpráva Hayova z 30. června 1780	515
21. Zpráva Hayova z 22. července 1780	516
22. List Hayův Beerovi ze 14. srpna 1780	537
23. Zpráva Hayova z 19. srpna 1780	537
Příloha ke zprávě Hayově z 19. srpna 1780: Seznam kacířských svůdců na Valašsku	539

III. Náboženské hnutí na Valašsku a státní rada:

Přednáška státní rady z 17. prosince 1779 a Kreslova kritika tvrdého postupu úřadů proti evangelíkům	541
--	-----

IV. Vyšetřování Mikuláše Vrlý

1. Přednáška dolnorakouské dvorské kanceláře z 30. října 1777 ...	548
2. Cirkulář rak. státní rady z 1. listopadu 1777	549

V. Hnutí na Valašsku ve světle výpovědí některých zúčastněných osob

1. Vyznání Šimona Matušky (Matusčika) ze Všetul	554
2. Výslech Jiřího Ondráše z Ratiboře	558
3. Výslech Františka Bartačika z Břestu	560

VI. Náboženské hnutí na jižní Moravě

1. Zpráva brněnského krajského hejtmána o výsledku šetření v Nosislavi	564
2. Loučický farář K. Weis oznamuje krajskému úřadu v Brně náboženské poblouzení v Nikolčicích	565
3. Děkan židlochovský J. Hauschild podává arcibiskupské konsistoři zprávu o šíření se protestantismu v okolí Nosislavi a o jejich petici o náboženskou svobodu	568

VII. Náboženské hnutí na Českomoravské vysočině	570
1. Zpráva faráře Jiřího Jaicha z Olešnice o tamních událostech náboženských	570
2. Protokol sepsaný v Kunštátě s občany olešnickými dne 12. června 1781	574
VIII. Petice moravských evangelíků o náboženskou svobodu	578
1. Žádost evangelíků z Prlova o náboženskou svobodu, podaná náboženské komisi	578
2. Petice valašských evangelíků podaná císaři Josefovi na Vsetíně 28. dubna 1780	578
a) Kancelář Blümegen žádá podrobné sdělení o petici císa. Josefovi tajnými evangelíky na Vsetíně podané	580
b) Mor. gubernium žádá na krajských hejtmanech v Přerově a Hradišti zprávu o podání petice tajných evangelíků na Vsetíně císaři Josefovi	580
c) Gubernium podává nejvyššímu kanceléři zprávu o podání petice císaři Josefovi na Vsetíně tajnými evangelíky	581
d) Vrchnostenský úřad na Vsetíně podává krajskému úřadu v Uh. Hradišti zprávu o podání petice císa. Josefovi na Vsetíně	582
e) Krajský hejtman přerovský podává guberniu zprávu, že při cestě Josefa II. se v jeho kraji v náboženských záležitostech nic nepříhodilo	385
f) Vrchnostenský úřad ve Val. Meziříčí podává krajskému úřadu v Přerově zprávu, že se při cestě císa. Josefa v náboženském ohledu nic nepříhodilo	584
3. Petice nosislavských evangelíků císaři Josefovi o svobodu náboženskou	584
4. Petice olešnických evangelíků císaři Josefovi o svobodu reformovaného vyznání	587
IX. Předzvěst tolerančního patentu	590
Císařské nařízení o postupu proti evangelíkům z 14. května 1781	590
X. Toleranční patent	591
1. Předběžné ohlášení tolerančního patentu	591
2. Toleranční patent v konečném znění německém podle rozhodnutí státní rady z 10. října 1781	592
3. Toleranční patent v českém znění podle cirkuláře moravského gubernia ze dne 27. října 1781	594
<i>Literatura</i>	598
<i>Doplňk</i>	600
<i>Seznam míst</i>	601
<i>Seznam osob</i>	609
<i>Anglický obsah knihy</i>	625
<i>Obsah</i>	635